

PROF. HABIL. DR. SIMONAS KARALIŪNAS
Vyriausiasis mokslo darbuotojas

Gimimo metai ir vieta:

1936 m., Jonišio valsčius, Vaineikių kaimas

Išsilavinimas:

1999 – suteiktas profesoriaus vardas

1986 – Vilniaus universitetas, Filologijos habilituotas daktaras

1967 – Vilniaus universitetas, Filologijos mokslų daktaras

1956 – 1961 Vilniaus universitetas, Istorijos – filologijos fakultetas, Lietuvių kalbos ir literatūros specialybė

1956 – baigta Jonišio I vidurinė mokykla

Mokslinių tyrimų sritys:

semantinė etimologinė lietuvių kalbos analizė, baltų kalbų istorija bei jų santykiai su kitomis indoeuropiečių kalbomis, baltų etnonimų kilmės ryšys su socialine senovės baltų organizacija bei sociolingvistinės lietuvių kalbos problemos.

Akademinio darbo patirtis

nuo 2006 Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lietuvių kalbos katedros vyriausiasis mokslo darbuotojas

2003–2006 Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lietuvių kalbos katedros profesorius

1997–2003 Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lietuvių kalbos katedros vedėjas

1995–1997 Vilniaus universiteto Baltų filologijos katedros dėstytojas

1986 Vyriausiasis Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis darbuotojas

1974 Socialinės lingvistikos grupės vadovas

1974–1986 Vyresnysis Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis darbuotojas

1965–1968 Dėstytojas valandininkas Vilniaus pedagoginio universiteto Lietuvių kalbos katedroje

1962–1974 Jaunesnysis Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis darbuotojas

Skaitomi kursai

Istorinės gramatikos, baltų kalbų, lyginamosios gramatikos, baltų filologijos įvado, lyginamosios baltų ir germanų kalbotyros, socialinės lingvistikos ir kalbų kontaktų bei bilingvizmo teorijos klausimai

Narystė profesinėse organizacijose

Tarptautinės baltistų draugijos ir International Saga Society narys, Baltų–slavų komisijos prie Tarptautinio slavistų komiteto pirmininko pavaduotojas. Įeina į „Darbų ir Dienų“ (Vytauto Didžiojo universitetas), tarptautinių žurnalų „Baltistika“ (Vilniaus universitetas), „Linguistica Baltica“ (Krokvos Jogailos universitetas), „Balto-slavjanskije issledovanija“ (Slavistikos institutas, Maskva), „Baltu filologija“ ir „Baltic linguistics“ redakcines kolegijas. Taip pat yra VDU Filologijos krypties doktorantūros komisijos bei Humanitarinių mokslų tarybos narys.

Monografijos

- Baltų praeitis istoriniuose šaltiniuose: monografija. – Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla, 2004. – 220 p. 16 a.l. ISBN 9986-668-68-9.

- Kalba ir visuomenė (Psichosociologiniai ir komunikaciniai kalbos vartojimo bruožai), Vilnius, 1997.
- *Baltų kalbų struktūrų bendrybės ir jų kilmė*, Vilnius, 1987.
- Iš lietuvių kalbos -jo-kamienių veiksmažodžių istorijos (uo šaknies vokalizmo tipas) // Lietuvių kalbotyros klausimai, XIV, 1973, p. 7-150.
- Frenkelis Ernstas, Baltų kalbos (Baltų kalbotyros įvadas), Vilnius, 1969.
- Kai kurie baltų ir slavų kalbų seniausiųjų santykių klausimai // Lietuvių kalbotyros klausimai, X, 1968, p. 7-100.

I. Straipsniai Lietuvos žurnaluose ir leidiniuose

1. Pastabos dėl vardo *Zervynos* kilmės // *Zervynos*, Vilnius, 1964, p. 136-139
2. Dėl *Gaveikėnų*, *Gaveikio* ir *Gavio* kilmės // *Ignalinos kraštas*, Vilnius, 1966, p. 242-23.
3. Baltų ir slavų kalbų seniausiųjų santykių klausimu (1. De Sosiuro-Fortunatovo dėsnis) // *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*, Serija A, 1(20), 1966, p. 167-177.
1. К вопросу об и.-е. *s после i, u в ЛИТОВСКОМ ЯЗЫКЕ // *Baltistica*, I (2), 1966, p. 113-126.
2. Lie. *katalyti* ir *kataryti* // *Baltistica*, III (2), 1967, p. 219-222.
3. Kai kurie baltų ir slavų kalbų seniausiųjų santykių klausimai // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, X, 1968, p. 7-100.
4. Kai kurių vietovardžių etimologijos // *Dieveniškės*, Vilnius, 1968, p. 235-238.
5. Lie. *stragus* = sl. **strogъ* // *Baltistica*, IV (2), 1968, p. 259-267.
6. Baltų ir slavų kalbų seniausiųjų santykių klausimu (2. Hirto dėsnis) // *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*, Serija A, 3 (28), 1968, p. 91-94.
7. Dėl liet. *kuopa* ir *kaupas* etimologinio siejimo // *Baltistica*, V (2), 1969, p. 183-196.
8. Apie vieną demonologinį vietovardį // *Merkinė*, Vilnius, 1970, p. 256-261.
9. Apie galvos pavadinimą baltų ir tocharų kalbose // *Baltistica*, VI (1), 1970, p. 47-48.
10. Lietuvių-latvių etimologijos // *Baltistica*, VI (2), 1970, p. 203-212.
11. Dėl keleto lietuvių kalbos skolinių // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XII, 1970, p. 197-188.
12. Baltų ir slavų kalbų seniausiųjų santykių klausimu (3. Baltų ir slavų kalbų intonacijos ir jų kilmė) // *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*, Serija A, 2 (33), 1970, p. 143-151.
13. Baltų šaknis **dr-ž-* // *Baltistica*, VII (2), 1971, p. 169-180.
14. Apie K. Jauniaus finougrištinius darbus // *Kalbininko Kazimiero Jauniaus rankraštinius palikimas*, Vilnius, 1972, p. 213-225.
15. Semantika ir etimologija // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XII, 1972, p. 5-17.
16. Iš lietuvių kalbos -io>-kamienių veiksmažodžių istorijos (uo šaknies vokalizmo tipas) // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XIV, 1973, p. 7-150.
17. Iš baltų kalbų puodininkystės terminijos istorijos // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XVI, 1975, p. 125-143.
18. Lie. *čiūtnas* „dailus, švarus, tvarkingas...“, *taūsti* (-*ta*) „ilgėtis, liūdėti“ ir jų giminaičiai // *Baltistica*, XII, 1976, p. 85-93.
19. Lietuvių kalbos šaknies **kei-lki-* žodžiai ir jų kilmė // *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*, Serija A, 4, 1976, p. 123-126.
20. Dėl prūsų etnonimo reikšmės ir kilmės // *Baltistica*, XII, 1977, p. 372-373.
21. Kalbotyrinės pastabos // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XVII, 1977, p. 207-209.
22. Iš žodžių kilmės aiškinimų // *Baltistica*, XIV, 1978, p. 105-109.
23. Sociolingvistiniai lietuvių kalbos tyrinėjimai // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XIX, 1979, p. 185-188.
24. Lie. *raižyti* (-*o*) „pjaustyti, karpyti į dalis“ // *Baltistica*, XVIII (1), 1982, p. 61-62.
25. Lie. *kūnas* // *Baltistica*, XVIII (2), 1982, p. 165-166.
26. Bilingvizmo situacijos ir jų socialinė dinamika // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XXVII, 1988, p. 4-20.

27. Lie. *gulba* ir s. isl. *kolfr* // *Baltistica*, XXV (1), 1989, p. 53-54.
28. *Скупстомони* „Skirsnemunė" // *Baltistica*, XXVI (1), 1990, p. 56-58.
29. Keletas baltų ir slavų kalbų „semti" reikšmės veiksmažodžių ir jų kilmė // *Baltistica*, XXV(2), 1990, p. 126-134.
30. Aisčiai ir jų vardas (Kritiška lingvistinių tyrimų apžvalga) // *Mokslas ir Lietuva*, '91/2/3, p. 4-12.
31. Kalbotyros pastabos // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XXIX, 1991, p. 65-79.
32. Protoide. šaknis **leh₃u-* „lietis, tekėti..." baltų kalbose // *Baltistica*, XXVII (1), 1992, p. 35-42.
33. Liet. *eikvoti'*, reikšmė, daryba, etimologija // *Baltistica*, XXVIII (1), 1993, p. 49-68.
34. Iš Uliūnų krašto vardų istorijos // *Uliūnai*, Vilnius, 1993, p. 191-197.
35. Lie. *arškus* ir jo giminaičiai // *Baltistica*, XXIX (2), 1994, p. 166-171.
36. Tauta, visuomenė ir lietuvių kalbos vartojimas // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XXXI, 1994, p. 26-50.
37. Kalbotyros pastabos // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XXXI, 1994, p. 125-130.
38. Dėl baltų kalbų šaukšto ir skydo pavadinimų kilmės // *Baltistica*, XXX (1), 1995, p. 29-39.
39. Lietuvos vardo kilmė // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XXXV, 1995, p. 55-99.
40. Etnokultūra, kalba ir krikščionybė // *Liaudies kultūra*, 1995, Nr. 3, p. 8-10.
41. Kai griaudžia Perkūnas // *Liaudies kultūra*, 1997, Nr. 3, p. 54-55.
42. Из проблематики формирования балтийских и славянских этнонимов // *Slavistika Vilnensis* [= *Kalbotyra*, 47 (2)], 1998, p. 7- 28.
43. Etonimo *gudai* kilmė. Iš baltų-germanų ir baltų-slavų praeities kontaktų // *Darbai ir dienos*, 1999,10(19), p. 7-54.
44. Dviejų retų žodžių etimologijos // *Baltistica*, XXXIV (1), 1999, p. 81-88.
45. Kalbotyros pastabos (16-21) // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, XLIV, 2001, p. 89-103.
46. Dėl pavadinimo *Aismarės* kilmės ir darybos // *Leksikografijos ir leksikologuos problemas. Antano Salio 100-osios gimimo metinėms*. Konferencijos pranešimų tezės, Vilnius, 2002, p. 7-8.
47. Dviejų retų žodžių etimologijos // *Baltistika*. – T. 34(1), (1999), p.81 – 88.

II. Straipsniai užsienio žurnaluose ir prestižiniuose leidiniuose

1. Baltų šaknis **dēb-* „mušti, smogti, kirsti" // *Donum Balticum*. To Professor Christian S. Stang on the occasion of his seventieth birthday 15 March 1970. Edited by Velta Rūke-Dravina, Stockholm, 1970, p. 241-247.
2. К вопросу о типах двуязычия в Литовской ССР // *Проблемы бьязычия и многоязычия, Москва*, 1972, p. 156-160 (kartu su A. Vidugiriu).
3. К этимологии лтш. *luops* // *Этимология 1971*, Москва, 1973, p. 281-285.
4. ЛИТОВСКИЙ ЯЗЫК. РАЗВИТИЕ ДВУЯЗЫЧИЯ // *Внутроструктурное развитие старописьменных языковб*, Москва, 1973, p. 157-162.
5. Aus der baltischen Etymologie // *Zeitschrift fur Slavistik* (Beitrage zur Baltistik), Bd. XIX (2), 1974, p. 201-206.
6. К этимологии лтш. *dargs* // *Этимология 1973*, Москва, 1975, p. 156-158.
7. К этимологии лтш. *juodas* „черный" // *Этимология 1975*, Москва, 1977, p. 129-137.
8. Litewskie *puota* „uczta" i wyrazu pokrewne // *Acta Baltico-Slavica*, XII, 1979, p. 73-79.
9. Лит. *poļumas* „болотистое место" // *Этимология 1979*, Москва, 1981, p. 110-111.
10. К выражению противопоставления „раннее" - „позднее (время дня)" (соотв. „утро"-„вечер") в балтийских и некоторых других и.-е. языках // *Этимология 1984*, Москва, 1986, p. 71-78.
11. Заметки по лттовскому языку // *Балто-славянские исследования 1987*, Москва, 1989, с. 43-46.
12. Etymological Notys on Lithuanian Hydronyms // *Beitrage zur Namenforschung*, Bd, 25, H. 1,1990, p. 85-87.
13. Notys on Latvian Etymology // *Symposium Balticum*, Hamburg, 1990, p. 177-180.

14. Lit. *ožinis* „Sudostwind" und lett. *azāids* „Mahlzeit" // *Indogermanische Forschungen*, Bd. 97, 1992, p. 182-196.
15. Lithuanian *aisus* „dreary, gloomy, bitter" and its cognates (IE **ai-* „burn, glow" in Baltic) // *Linguistica Baltica*, 1, Krakow, 1992, p. 217-223.
16. New Findings in Prussian Etymology // *Colloquium Pruthenicum Primum*, Warszawa, 1992, p. 15-21.
17. Reflexes of IE **h₂rtko-* „bear" in Baltic // *The Journal of Indo-European Studies*, vol. 21, N⁰³/., 1993, p. 367-372.
18. Some Remarks on the Names for Pigeon in Lithuanian // *Linguistica Baltica*, 2, 1993, p. 109-113.
19. The Information on the Aistians in Olafs saga Tryggvasonar and its Importance for the History of the East Baltic region // *Contemporary Sagas*, II. Preprints, Akureyri/Iceland, 1994, p. 450-454.
20. Die Herkunft des Namens *Letland* und soziale Organisation der alten Balten // *The VIIIth International Congress of Balticists June 13-15, 1995*. Abstracts of Scholarly Papers, Riga, 1995, p. 47-79.
21. Lit. dial. *moja* e gr. *μαῖα* „madre" // *Res Balticae*, Pisa, 1995, p. 73-76.
22. PIE **h₂rtko-* „bear" in Baltic // *Analecta Indoeuropaea Cracoviensia* IOANNIS Safarewicz memoriae dicata, Cracoviae, 1995, p. 189-196.
23. Why not *Eistra dolgr* „The Estonian Enemy" // *Sagas and the Norwegian Experience*. Preprints. 10th International Saga Conference, Trondheim, 1997, p. 343-346.
24. Из наблюдений над балто-славянской (балт. **kurti*, слав. **kuriti*) // *Валто-славянские исследования 1988-1996*, Москва, 1997, с. 259-275.
25. К интерпретации информации Вульфстана о Вислянском Заливе // *Obraz językowy słowiańskiego Pomorza i Łużyc*, Warszawa, 1997, p. 353-364.
26. Zu Fragen nach der ethnischen Identität der Aisten // *Baltistik: Aufgaben und Methoden*, herausgegeben von Alfred Vammesberger, Heidelberg, 1998, p. 39-51 [kartu su prof. A. Vammesbergeri].
27. Этнонимы в т. н. польско-явтяжском словаре // Полутролов К 70-летию Владимира Николаевича Топорова, Москва, 1998, с. 154-156.
28. Из проблематики формирования балтийских соотв. славянских племенных названий // *XII Międzynarodowy Kongres Słowistów. Streszczenia referatów i komunikatów*. Językoznawstwo, Warszawa, 1998, p. 112-113.
29. Лит. *Šatrija*, словен. *Šatrija* „чары, колдовство" тох. В *sotri*, А *sotre* „знак" // *Поэтика. История литературы. Лингвистика*. Сборник к 70-летию Вячеслава Всеволодовича Иванова, Москва, 1999, с. 538-542.
30. Etonimai Latvijas teritorijoje // *Tarptautinis baltistu kongresas „Baltų kalbos amžiu kaitoje"*, Riga, 2000, p. 125-129.
31. A Reflex of Indoeuropean **suekruH-* „mother-in-law" in Lithuanian // *Studia Etymologica Cracoviensia*, vol. 6, 2001, p. 101-104.
32. Происхождение формы уга 3 лица настоящего времени глагола „быть" в литовском языке // *Валто-славянские исследования 2000*, Москва, 2002, с. 1-42.
33. *Aestii ja Eesti // Keel ja Kirjandus*, 6, Tallinn, 2003, 401-415.
34. Finnish *terve* „sound, healthy", Slavonic **sъdorvъ* „id." and Lithuanian *tervėtis* „recover, mend, convalesce" // *Studies in Baltic and Indo-European Linguistic ties. In Honor of Williams R. Schmalstieg*, Amsterdam/Philadelphia, 2004, p. 103-111.
35. *Zum kurischen Namengut // Etymologie, Entlehnungen und Entwicklungen /Mémoires de la Société Néophilologique*. – Helsinki: Société Néophilologique, Tome LXII, (2004), p. 139-149. ISSN 0355-0192, ISBN 951-9040-19-6.
36. *Zur Herkunft des Preußennamens // Historische Sprachforschung (Historical Linguistics)*. – Vandenhoeck&Ruprecht in Göttingen, 117. Band 1. Heft (2004), p. 138-157. ISSN 0935-3518.

37. Finnish *terve* „sound, healthy”, Slavonic **ъdorъ* „id.”, and Lithuanian *tervėtis* „recover, mend, convalesce” // P. Baldi, P. U. Dini. *Studies in Baltic and Indo – European Linguistics*. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2004, p. 103-113. ISBN 90 272 47684. (Eur.) / 1588115844 (US) (Hb; alk. Paper). www.benjamins.com.
40. A Reflex of Indo – European *suekruH-* „mother-in-law“ in Lithuanian // *Studia Etymologica Cracoviensia*. Vol. 6., 2001, p. 101 – 104.
41. Ide. **Bhagos* „bukas (*Fagos silvatica*)“ рефлекс в литовском языке. *Балто-славянские исследования*, Москва, 2006, XVII т., P. 93–98.

Kitos publikacijos

www.v-r.de/zetschriften/500012

Konferencijos:

1. Karaliūnas S. *Dainava*: struktūra, reikšmė ir kilmė // X tarptautinis baltistų kongresas: Baltų kalbų istorija ir tipologija. – Vilnius, 2005, p. 41-42. ISBN 9986-19-781-3.